

יעל ורטהיים סואן: פְּתוּךְ נְשׁוּךְ Merge Surge

09.11.24 - 19.09.24

אוצרת: מיה פרנקל טנא

ציוריה של יעל ורטהיים סואן מתחילים לרוב במחווה אינטואיטיבית, שרירותית כמעט - הנחה של קו, צורה, כתם. המשכם ברצף פעולות שכל אחת מהן תלויה בזו שקדמה לה, ונושאת משמעות מתוך הקשר צורני ומתוך עצמה. הקומפוזיציות המורכבות שלה אינן מבקשות לייצג דבר, לחקות את מה שנראה לנגד עיניה; מקורן בעולם פנימי, על סף חלום, עיבוד לא־מודע של היות בעולם. הציור, עשוי טלאים טלאים, מתפשט מן המרכז החוצה, לעיתים כמעין תצרך על גבי ניירות מודבקים זה לזה. התהליך יסתיים כאשר תעלה מן הציור סיבה להיווצרו, כשיהפוך הגיוני בדרכו, יזכיר משהו מוכר. גוף העבודות בתערוכה מתמקד במרחב האוטונומי של הציור, בפני־השטח, בצורה ובחומר. הדימויים - הנוצרים מאליהם מתוך התמסרות לצורה וצבע - חושניים, מוזרים, אנומליים, מעלים על נס את השונה וה'מכוער', במה שמבקש להיות שוב ציור 'יפה'. הציורים עסוקים בשאלות פנים־מדיומליות ופילוסופיות אודות מעשה האמנות, תפיסה חזותית, עומק לעומת פני־שטח. הם מתחברים למסורת ימי־ביניים שבה הצללות שימשו ליצירת אשליה מרחבית, לרוב לוקה בחסר ולפיכך הדימוי (שנותר דו־ממדי) זימן קריאה אלגורית.

בתוך היקום הפנטסטי והארוטי מופיעים מוטיבים נוצריים מוכרים - דמותו של ישו וקדושים אחרים, צליבה, יונה ועוד. חלק מן הציורים מצטטים במרומז או במובהק יצירות מופת מוכרות. למשל גן העדן והגיהנום של הירונימוס בוש בציור **A Pile**; צליבתו של פטרוס הקדוש של קאראווג'ו בציור **Hurling Curling**; 'הדוכס והדוכסית מאורבינו' של פירו דלה פרנצ'סקה בדיפטיך **A Couple**; הקינה על מות ישו של מאנטנייה בציור **A Woman Being Measured by a Snake**. לעומת הדימויים, המאזכרים סצנות ימי־ביניים, לעיתים רנסנסיות, השפה והסגנון שואבים השראה דווקא מאמנים בני המאה ה-20 דוגמת חיים סוטין, פאולה ראגו, פיליפ גסטון, ג'ורג' גרוס, מקס ארנסט ואחרים. ניסיונות ליחס פרשנות סימבולית, נרטיבית או פוליטית לערמות הידיים, אפים, וגופי אדם וחיה הנתונים בבכחנליה, סביר שיכשלו.

* פְּתוּךְ - בְּלוּל, מעורבב (פרויקט בן יהודה, מילון העברית הישנה והחדשה)

יעל ורטהיים סואן (נ. 1984) חיה ויוצרת בתל אביב. בוגרת תואר ראשון מהמחלקה לאמנות, בצלאל (2009); בוגרת תכנית Norfolk לסטודנטים מצטיינים של אוניברסיטת ייל (2008), ותוכנית לימודי המשך של המדרשה לאמנות בבית ברל (2012). זכתה במלגות של קרן שרת ו-CCA. הציגה בתערוכות קבוצתיות בישראל ובגרמניה ולאחרונה בתערוכה זוגית בגלריה 'סמל' של שנקר. עבודותיה נכללות באוספים פרטיים.